

zaaknummer 2013 T 949 (2)

21 maart 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats]m,
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

(wijken) [naam] (broeder [naam]),
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van Onze
Lieve Vrouw van Lourdes.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 september 2013. Op 7 november 2013 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van broeder [naam], plaatsvervangend provinciale overste van de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes (Broeders van Dongen), hierna te noemen de Congregatie.

Op 27 februari 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Hekster. Namens de Congregatie zijn broeder [naam] en broeder [naam], lid van de Congregatie, verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in mei 1963, derhalve nog voor het einde van zijn schooljaar op de HBS, ter observatie in [internaat] geplaatst. Hij was toen ongeveer 15 jaar oud. [internaat] stond onder leiding van de Congregatie der Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes (Broeders van Dongen). [internaat] kende tijdens het verblijf van klager een aantal paviljoens. Het paviljoen waarin klager werd geplaatst, was paviljoen [naam]. De hoofdgroepsleider van het paviljoen was aangeklaagde. Klager botste vanaf het begin met aangeklaagde. Aangeklaagde kleineerde en vernederde hem. Aangeklaagde was een gewelddadige man, die klager meer dan eens in elkaar heeft geslagen. Klager heeft een overplaatsingsverzoek gedaan, maar dat is afgewezen.

2.2. Nadat aangeklaagde had begrepen dat klager een verzoek tot overplaatsing had ingediend, maakte hij het leven van klager nog zuurder. Hij liet klager vanaf dat moment in eerste instantie wekelijks op de kamer van aangeklaagde komen. De eerste keer bleef dit bezoek beperkt tot praten. De tweede keer droeg aangeklaagde klager op om te vertellen over het seksueel misbruik door een broeder op de lagere school. Klager had hierover in vertrouwen aan een andere broeder verteld. Deze had dit kennelijk aan aangeklaagde doorverteld. Bij het derde gesprek op de kamer van aangeklaagde, droeg aangeklaagde hem op om zich uit te kleden en om te demonstreren hoe de broeder op de lagere school hem zoal had misbruikt. Dit wond aangeklaagde kennelijk nogal op want aangeklaagde deed zijn broek uit en dwong klager hem te bevredigen. Ook oraal moest klager hem bedienen, maar klager stuntelede expres zodanig dat hij van aangeklaagde zijn handen moest gebruiken. Om de veertien dagen was het raak en moest klager op de kamer van aangeklaagde komen. Aangeklaagde dwong klager daarenboven om zich door hem handmatig te laten bevredigen. Ook dit gebeurde (vrijwel) iedere keer dat klager op zijn kamer moest komen. In totaal is klager in de periode van juni 1963 tot en met februari 1964 ongeveer 20 keer gedwongen tot zowel handmatig alsook oraal bevredigen van aangeklaagde en daarbij het zich door aangeklaagde handmatig laten bevredigen.

2.3. Klager heeft geprobeerd het thuis te vertellen. Zijn moeder reageerde hierop door te zeggen dat klager een smeerlap was en aangepakt moest worden. Kennelijk hadden de woorden van haar zoon haar toch verontrust, want de ouders van klager hebben daarop wel (in februari 1964) een bezoek gebracht aan de leiding van [internaat]. Klager was zelf niet bij het gesprek aanwezig, maar aangeklaagde vertelde hem dat zijn moeder zich had beklagd over dat de broeders aan zijn geslachtsdeel zaten. Het bezoek had voor klager tot gevolg dat aangeklaagde klager in zijn ribbenkast stompte en hem tegen het zijn hoofd sloeg. Vervolgens vond het meest ernstige misbruik plaats. Aangeklaagde greep klager beet, commandeerde klager zich uit te kleden en vervolgens verkrachtte hij hem anaal op een uiterst brute wijze. Klager voelt en ziet nog het bloed en de viezigheid op zijn dijen, maar ook voelt klager nog de grote mannenhand van aangeklaagde in zijn nek. De 'aambeien' zijn nadien nooit helemaal weggegaan.

Die nacht is klager er in opperste paniek vandoor gegaan. Hij is ondergedoken bij een voormalig buurmeisje in [plaats], maar werd door haar vader naar zijn ouders gebracht. Uiteindelijk kon klager opnieuw thuis komen wonen en is hij terug naar de HBS gegaan.

2.4. Klager heeft in [internaat] geen enkele opleiding genoten. Klager is uiteindelijk niet verder gekomen dan de derde klas van de HBS en ook de [Academie] heeft hij niet afgemaakt, hetgeen klager nog steeds ontzettend frustrereert.

Het seksueel misbruik heeft in de pubertijd het gevoel veroorzaakt dat het gepleegde misbruik aan hem lag. Seksualiteit werd voor hem een heel moeilijk iets. Klager werd aarzelend en terughoudend. Een makkelijke omgang met meisjes was niet meer goed mogelijk. Daar komt bij dat klager zich door het misbruik al decennia lang geconfronteerd ziet met hevige wraakgevoelens. Het zijn gevoelens die veel voor hem verpesten en die heel overheersend aanwezig zijn. Samen met zijn achterdocht voor alles wat met gezag te maken heeft, maakt dit dat zijn leven bij tijd en wijle erg zwaar en heel erg vermoeiend is. Voorgaande heeft zijn huwelijk, zijn gezinsleven en ook het sociale leven (en de ontwikkeling) van zijn (puber)zonen beïnvloed.

2.5. Klager wenst erkenning voor hetgeen hem is aangedaan. Wellicht kan het serieus nemen van de problematiek van klager leiden tot zijn 'peace of mind'. Daarnaast hecht klager er aan dat de kerkelijke gezagsdrager excuses maken aan zijn echtgenote en zijn kinderen. Voorts wenst klager aanspraak te maken op financiële compensatie.

3. De reactie

Ter zitting heeft plaatsvervangend provinciale overste [naam] naar voren gebracht er niet aan te twifelen dat klager in de door hem genoemde periode op [internaat] heeft gezeten. De plaatsvervangend provinciale overste heeft in zijn schriftelijke reactie voorts vermeld en ter zitting toegelicht dat uit het persoonlijk archief van aangeklaagde blijkt dat hij van [datum] tot [datum] werkzaam is geweest in [internaat] en dus ook tijdens de periode waarin klager seksueel misbruikt is. Uit het archiefonderzoek is geen informatie boven water gekomen die van belang zou kunnen zijn voor de klacht van klager. Op grond van de ter beschikking staande gegevens kan broeder [naam] bevestigen noch ontkennen dat aangeklaagde pleger is geweest van het vermeende seksueel misbruik jegens klager. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor mogelijke misdragingen door aangeklaagde. Er zijn geen andere klachten tegen aangeklaagde bekend, ook niet naar aanleiding van het onderzoek van de Commissie Deetman. Indien in alle redelijkheid aangenomen mag worden dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt, dan is erkenning op zijn plaats. Namens de Nederlandse Provincie van de Congregatie wil hij spijt betuigen indien het toenmalige bestuur van de Nederlandse Provincie in alle redelijkheid op de hoogte had moeten zijn van de misdragingen van aangeklaagde en daarin tekort is geschoten. Hij wil ook de pijn die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem tijdens zijn verblijf in [internaat] is overkomen erkennen. De Congregatie is zich ervan bewust geworden dat hetgeen klager in zijn jeugd heeft mee moeten maken diepe sporen in zijn persoonlijke leven heeft nagelaten. Zo ook in het leven van diens naasten. Dat is buitengewoon betreurenswaardig, waarvoor de Congregatie haar oprechte excuses aanbiedt. Broeder [naam] heeft in zijn reactie klager uitgenodigd om met hem in gesprek te gaan, hetgeen mogelijk kan bijdragen aan het verwerkingsproces van klager.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er is ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het tijdsverloop en het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden en wel dat klager ongeveer 20 keer gedwongen tot zowel handmatig alsook oraal bevredigen van aangeklaagde en daarbij het door aangeklaagde handmatig laten bevredigen. Daarnaast is er eenmaal sprake geweest van anale verkrachting van klager. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn klacht heeft beschreven en toegelicht. Maar ook blijkt uit de (gedetailleerde en specifieke) steunverklaringen van zowel de drie zonen van klager als zijn echtgenote dat zij al sinds een zeer lange periode op de hoogte zijn van het seksueel misbruik. Daarbij komt dat uit de brief van de vertrouwensarts en medisch adviseur van klager blijkt dat hij al sinds 2005 op de

hoogte is van het misbruik. Daarnaast heeft ook de psychiater van klager een schriftelijke verklaring afgelegd waaruit blijkt dat aangeklaagde hem over het seksueel misbruik heeft verteld.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde was als hoofdgroepsleider een persoon waarin klager vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Nu aangeklaagde is overleden zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Congregatie van de Broeders van Onze Lieve Vrouw van Lourdes de klacht gegrond te verklaren en zich in te zetten voor vermindering van het leed van klager.

Dit advies is vastgesteld op 21 maart 2014 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en mr. M.P.P.M. Merx, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.